

Regeringens proposition

2016/17:80

Offentliggörande av uppgifter om ekologiska aktörer

Prop.
2016/17:80

Regeringen överlämnar denna proposition till riksdagen.

Stockholm den 12 januari 2017

Stefan Löfven

Sven-Erik Bucht
(Näringsdepartementet)

Propositionens huvudsakliga innehåll

Av EU-regelverket inom området ekologisk produktion följer att medlemsstaterna är skyldiga att ge allmänheten tillgång till vissa uppgifter om ekologiska aktörer. I Sverige kontrolleras ekologiska aktörer av privata kontrollorgan. I propositionen görs därför bedömningen att det är dessa organ som bör vara skyldiga att offentliggöra uppgifter om ekologiska aktörer. Förslaget innebär att det i lagen (2013:363) om kontroll av ekologisk produktion införs ett nytt bemyndigande för regeringen att meddela föreskrifter om kontrollorganens skyldighet att offentliggöra uppgifter om ekologiska aktörer.

Lagändringen föreslås träda i kraft den 1 maj 2017.

Innehållsförteckning

1	Förslag till riksdagsbeslut	3
2	Förslag till lag om ändring i lagen (2013:363) om kontroll av ekologisk produktion	4
3	Ärendet och dess beredning	5
4	Gällande rätt.....	5
4.1	Kontrollsystemet enligt EU-regelverket om ekologisk produktion.....	5
4.2	Lagen och förordningen om kontroll av ekologisk produktion	6
5	Offentliggörande av uppgifter om ekologiska aktörer	7
5.1	Bakgrund.....	7
5.2	Vilka uppgifter ska offentliggöras?	8
5.3	Regeringens förslag.....	8
6	Ikraftträdande.....	12
7	Konsekvenser.....	13
8	Författningskommentar	14
Bilaga 1	Sammanfattning av promemorian Offentliggörande av uppgifter om ekologiska aktörer (Ds 2015:21).....	15
Bilaga 2	Författningsförslaget i promemorian	16
Bilaga 3	Förteckning över remissinstanserna	17
Bilaga 4	Lagrådets yttrande	18
	Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 12 januari 2017.....	19
	Rättsdatablad.....	20

1 Förslag till riksdagsbeslut

Prop. 2016/17:80

Regeringen föreslår att riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2013:363) om kontroll av ekologisk produktion.

2 Förslag till lag om ändring i lagen (2013:363) om kontroll av ekologisk produktion

Härigenom föreskrivs att 26 § lagen (2013:363) om kontroll av ekologisk produktion ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

26 §

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. undantag från de EU-förordningar som anges i 1 §,
2. särskilda ekologiska produktionsregler,
3. hur sådan kontroll som avses i 2 § första stycket ska bedrivas, och
4. skyldighet för en kommun eller ett kontrollorgan att lämna uppgifter till en kontrollmyndighet.

Regeringen får meddela föreskrifter om skyldighet för ett kontrollorgan att offentliggöra uppgifter om ekologiska aktörer.

Denna lag träder i kraft den 1 maj 2017.

Sedan den 1 januari 2013 gäller enligt kommissionens förordning (EG) nr 889/2008 av den 5 september 2008 om tillämpningsföreskrifter för rådets förordning (EG) nr 834/2007 om ekologisk produktion och märkning av ekologiska produkter med avseende på ekologisk produktion, märkning och kontroll att medlemsstaterna ska ge allmänheten tillgång till vissa uppgifter om ekologiska aktörer som är underställda kontroll. Med anledning av detta krav har det inom Näringsdepartementet upprättats en promemoria, Offentliggörande av uppgifter om ekologiska aktörer (Ds 2015:21). En sammanfattning av promemorian finns i *bilaga 1*. Promemorians lagförslag finns i *bilaga 2*. Promemorian har remissbehandlats och en förteckning över remissinstanserna finns i *bilaga 3*. En sammanställning av remissyttrandena finns tillgänglig hos Näringsdepartementet (dnr N2015/03180).

Lagrådet

Regeringen beslutade den 1 december 2016 att inhämta Lagrådets yttrande över ett lagförslag som överensstämmer med lagförslaget i denna proposition. Lagrådets yttrande finns i *bilaga 4*. Lagrådet lämnar förslaget utan erinran.

4 Gällande rätt

4.1 Kontrollsystemet enligt EU-regelverket om ekologisk produktion

Rådets förordning (EG) nr 834/2007 av den 28 juni 2007 om ekologisk produktion och märkning av ekologiska produkter och om upphävande av förordning (EEG) nr 2092/91 ska tillämpas på vissa produkter från jordbruk, inklusive vattenbruk, om produkterna släpps ut på marknaden eller är avsedda att släppas ut på marknaden. De produkter som omfattas är levande eller obearbetade jordbruksprodukter, bearbetade jordbruksprodukter för livsmedelsändamål, foder, vegetativt förökningsmaterial och utsäde. Genom förordningen blir Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 882/2004 av den 29 april 2004 om offentlig kontroll för att säkerställa kontrollen av efterlevnaden av foder- och livsmedelslagstiftningen samt bestämmelserna om djurhälsa och djurskydd (kontrollförordningen) tillämplig även på ekologisk produktion. Medlemsstaterna är alltså förpliktade att införa ett system med offentlig kontroll i fråga om det ekologiska regelverket. Av artikel 28 i förordning (EG) nr 834/2007 framgår att ekologiska aktörer ska anmäla sin verksamhet till kontroll och låta den ingå i kontrollsystemet innan de släpper ut produkter på marknaden som ekologiska eller som produkter under omställning till ekologisk produktion. Bestämmelsen omfattar aktörer som framställer, bereder, förvarar eller från ett tredjeland importerar ekologiska produkter samt vissa exportörer. Medlemsstaterna

får i vissa fall undanta aktörer som säljer produkter direkt till slutkonsumenter eller slutanvändare från att ingå i kontrollsystemet.

Av artikel 27 i förordning (EG) nr 834/2007 framgår att medlemsstaterna ska införa ett system för kontroller och utse en eller flera behöriga myndigheter som ska ansvara för kontroller av de skyldigheter som fastställs i förordningen i enlighet med kontrollförordningen. Den behöriga myndigheten får överlåta sina kontrollbefogenheter till en eller flera kontrollmyndigheter. Den behöriga myndigheten får även delegera kontrolluppgifter till ett eller flera kontrollorgan. Med kontrollorgan avses enligt artikel 2 i förordning (EG) nr 834/2007 en oberoende privat tredje part som utför inspektion och certifiering av ekologisk produktion enligt bestämmelserna i EU-förordningen. Medlemsstaterna ska utse myndigheter med ansvar för godkännande och tillsyn över sådana organ. En förutsättning för att kunna delegera kontrolluppgifter till ett kontrollorgan är att organet är ackrediterat och godkänt av den behöriga myndigheten.

4.2 Lagen och förordningen om kontroll av ekologisk produktion

Lagen (2013:363) om kontroll av ekologisk produktion kompletterar rådets förordning (EG) nr 834/2007 om ekologisk produktion och tillämpningsföreskrifter till denna förordning. Lagen kompletterar även, i de delar de innehåller bestämmelser om ekologisk produktion, kontrollförordningen.

Ansvarsfördelningen mellan myndigheterna framgår av 1 § förordningen (2013:1059) om kontroll av ekologisk produktion. Livsmedelsverket är behörig myndighet i fråga om livsmedel. Statens jordbruksverk är behörig myndighet i fråga om produktion och hantering av jordbruks- och vattenbruksprodukter som inte är livsmedel och produktion av insatsvaror för användning i ekologisk jordbruks- och vattenbruksproduktion. Slutligen är Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll (Swedac) behörig myndighet i fråga om att ackreditera och godkänna kontrollorgan samt utöva tillsyn över att de kontrollorgan som har godkänts uppfyller de krav som gäller för godkännandet.

Enligt 2 § lagen om kontroll av ekologisk produktion är Livsmedelsverket, Jordbruksverket, de andra statliga förvaltningsmyndigheter som regeringen bestämmer och kommunerna kontrollmyndigheter. Det är endast Livsmedelsverket och Jordbruksverket som inom sina respektive ansvarsområden får besluta att överlämna kontrolluppgifter till ett sådant kontrollorgan som avses i rådets förordning (EG) nr 834/2007 och som är en juridisk person (3 §). Ett sådant överlämnande har också gjorts. Inom såväl Livsmedelsverkets som Jordbruksverkets ansvarsområden sköts således kontrollen över ekologiska aktörer av privata kontrollorgan. De båda myndigheterna har också beslutat att kontrollorgan får ta emot anmälningar från ekologiska aktörer om att ingå i kontrollsystemet. Aktörer som säljer produkter direkt till slutkonsumenter eller slutanvändare är dock undantagna från skyldigheten att anmäla sin verksamhet till kontroll.

Den offentliga kontrollen syftar till att säkerställa att regelverket följs. Därutöver kan de ekologiska aktörerna ha förbundit sig att följa privata ekologiska certifieringsstandarder enligt avtal med certifieringsorganet eller standardägaren, t.ex. Krav:s regler. Kontrollorganen kontrollerar således en aktörs verksamhet dels mot reglerna i EU-regelverket, dels mot privata certifieringsstandarder. Kraven i EU-förordningarna måste alltid vara uppfyllda. Det är dock möjligt att ställa mer långtgående krav i de privata standarderna.

5 Offentliggörande av uppgifter om ekologiska aktörer

5.1 Bakgrund

Av artikel 28.5 i rådets förordning (EG) nr 834/2007 framgår att kontrollmyndigheterna och kontrollorganen ska föra ett uppdaterat register med namn och adresser på de aktörer som är underställda deras kontroll. Enligt artikel 92 b i kommissionens förordning (EG) nr 889/2008 ska medlemsstaterna ge allmänheten tillgång till de uppdaterade register som avses i artikel 28.5 i förordning (EG) nr 834/2007 och som innehåller uppdaterad styrkande dokumentation enligt artikel 29.1 i den förordningen. Kravet gäller sedan den 1 januari 2013 och infördes ursprungligen genom artikel 92 a (genom kommissionens ändringsförordning [EU] nr 426/2011 av den 2 maj 2011). Offentliggörandet ska enligt artikel 92 b ske på lämpligt sätt, även via internet, och med hjälp av förlagan i bilaga XII till förordningen. Medlemsstaterna ska iakttä de krav om skydd av personuppgifter som fastställs i Europaparlamentets och rådets direktiv 95/46/EG av den 24 oktober 1995 om skydd för enskilda personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter (dataskyddsdirektivet).

Som framgår av avsnitt 4.2 kontrolleras ekologiska aktörer i Sverige av privata kontrollorgan. För närvarande finns det sex godkända kontrollorgan som tillsammans kontrollerar ca 5 000 aktörer. Dessa kontrollorgan för alltså register över de ekologiska aktörer som står under deras kontroll, i enlighet med artikel 28.5 i förordning (EG) nr 834/2007.

Bestämmelserna om rätten att ta del av allmänna handlingar i tryckfrihetsförordningen och bestämmelserna om sekretess i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) är inte tillämpliga på uppgifter som finns hos de privata kontrollorganen (regeringens förslag att ändra offentlighets- och sekretesslagen genomfördes inte, jfr prop. 2012/13:55 s. 49 f., bet. 2012/13:MJU14, rskr. 2012/13:210).

5.2 Vilka uppgifter ska offentliggöras?

Av artikel 92 b i kommissionens förordning (EG) nr 889/2008 framgår vilka uppgifter som ska göras tillgängliga för allmänheten. Det är dels fråga om de uppdaterade register som ska föras över aktörer som är underställda kontroll, dels styrkande dokumentation (s.k. certifikat). Kontrollmyndigheter och kontrollorgan ska enligt artikel 29.1 i rådets förordning (EG) nr 834/2007 lämna certifikat till varje aktör som är underställd deras kontroll och som inom ramen för sin verksamhet uppfyller de krav som fastställs i förordning (EG) nr 834/2007. Certifikaten ska åtminstone göra det möjligt att identifiera aktören och typen eller sortimentet av produkter liksom giltighetsperioden.

I bilaga XII till förordning (EG) nr 889/2008 finns en förlaga för sådana certifikat som ska lämnas till aktören enligt artikel 29.1 i förordning (EG) nr 834/2007. Enligt förlagan kan följande uppgifter anges i certifikatet: aktörens namn, adress och huvudsakliga verksamhet (producent, förädlare, importör etc.), kontrollorganets namn, adress och kodnummer, produktgrupper/verksamhet (såsom växter och växtprodukter, djur och animalieprodukter, bearbetade produkter), giltighetsperioden för en viss produkt och datum för kontroller. Vidare kan det anges om aktören är deklarerad för ekologisk produktion, för produkter under omställning och om parallellproduktion/bearbetning sker. Förlagan ska enligt artikel 68 i förordning (EG) nr 889/2008 användas av kontrollmyndigheter och kontrollorgan.

5.3 Regeringens förslag

Regeringens förslag: Regeringen får meddela föreskrifter om skyldighet för kontrollorgan att offentliggöra uppgifter om ekologiska aktörer.

Promemorians förslag: Överensstämmer i huvudsak med regeringens förslag. Regeringens förslag skiljer sig från promemorians förslag på så sätt att normgivningsbemyndigandet inte innehåller någon möjlighet till subdelegation. Vidare innebär regeringens förslag att föreskriftsrätten avser ”uppgifter om ekologiska aktörer” och inte, vilket föreslås i promemorian, ”uppgifter i register över ekologiska aktörer”.

Remissinstanserna: Majoriteten av de myndigheter som svarat, däribland *Livsmedelsverket*, *Jordbruksverket*, *Konkurrensverket* och *Konsumentverket*, är positiva till förslaget eller har inte några synpunkter på förslaget. *Livsmedelsverket* tillstyrker förslaget och framhåller vikten av att systemet utformas på ett sådant sätt att det är möjligt att söka även på produktnamn. Verket förordar att nödvändiga bestämmelser till följd av normgivningsbemyndigandet meddelas av regeringen. Samma uppgifter ska offentliggöras oavsett om det är fråga om *Livsmedelsverkets* eller *Jordbruksverkets* ansvarsområden. Det finns inget behov av föreskrifter som är anpassade till de olika områdenas skilda förutsättningar. *Konsumentverket* anser att det föreslagna tillvägagångssättet är en rimlig lösning för att uppfylla det EU-rättsliga kravet på offentliggörande. Verket bedömer att de konsumenterna eller andra aktörer som vill söka de

aktuella uppgifterna är så pass engagerade att de har goda förutsättningar att hitta vad de söker. Däremot bedömer *Swedac* att förslaget varken är användar- eller konsumentvänligt då information finns utspridd i ett flertal olika register med olika struktur. *Swedac* påpekar vidare att det inte är utrett vad som händer med ett register när ett kontrollorgan lägger ner sin verksamhet. *Datainspektionen* understryker vikten av att föreskrifter utformas på ett sådant sätt att de inte kommer i konflikt med de grundläggande kraven i personuppgiftslagen, bl.a. kravet på att inte fler uppgifter publiceras på internet än vad som är nödvändigt med hänsyn till ändamålen med publiceringen.

Swedac, *HS Certifiering AB*, *Smak Certifiering AB* och *Prosanitas Certifiering AB* förespråkar att någon av de centrala förvaltningsmyndigheterna på området får i uppgift att förvalta ett gemensamt register och att kontrollorganen antingen ges behörighet att själva uppdatera registret eller att kontrollorganens system synkroniseras med myndighetens. *HS Certifiering AB* uppger att de register som förs av kontrollorganen inte är anpassade för att offentliggöras för allmänheten och att en uppbyggnad av it-systemet innebär stora kostnader. Vidare framhåller bolaget att en höjd avgift för kunden kan leda till att aktörer tycker att det blir för dyrt att ansluta sig till den ekologiska kontrollen. En annan konsekvens bedöms vara att ekologiska produkter blir ännu dyrare och därmed tillgängliga för färre konsumenter. *Smak Certifiering AB* anser att den föreslagna lösningen innebär en ökad risk för att konsumenter inte hittar den information de söker. Bolaget menar att kontinuerlig rapportering till en myndighet kan göras ganska enkelt till skillnad från att utveckla ett helt nytt system i syfte att offentliggöra information. Bolaget bedömer att ett krav på publicering innebär ett merarbete för varje kontrollorgan och ökade kostnader för lantbruks- och livsmedelsföretagen. Kostnaden bedöms inte enbart vara en engångskostnad eftersom ett databaserat register måste underhållas. *Smak Certifiering AB* bedömer även att förslaget kommer att leda till en snedvriden konkurrens mellan kontrollorganen, eftersom kostnaden för att ta fram ett system troligtvis är detsamma för alla organ men antalet kunder som kostnaden kommer att fördelas på varierar. *Valiguard AB* kan inte finna stöd i lagstiftningen för att en aktuell produktlista ska finnas tillgänglig vid varje enskilt tillfälle. Bolaget uppger att varor ofta packas i tredjeland och att importen kontrolleras av ett svenskt kontrollorgan som inte finns omnämnt på förpackningen. Vidare bedömer *Valiguard AB* att det finns en risk för att små kontrollorgan med få anslutna aktörer slås ut om de måste utveckla mer eller mindre tekniskt avancerade system för att uppfylla kravet på att offentliggöra information. Det befaras även bli svårare för nya kontrollorgan att etablera sig på marknaden. *Prosanitas Certifiering AB* menar att ett register som sköts av en myndighet är konkurrensneutralt jämfört med alternativet att varje kontrollorgan ska lista sina kunder. *Kiwa Sverige AB* befarar att den enskilda konsumenten kommer att behöva leta efter uppgifter på flera olika webbplatser. Bolaget tillstyrker dock förslaget att varje kontrollorgan får ansvar för publiceringen med hänsyn till att det innebär så få ledtider som möjligt och mer korrekt information vid varje givet tillfälle.

Skälen för regeringens förslag: Av EU-regelverket följer att medlemsländerna sedan den 1 januari 2013 är skyldiga att se till att vissa

uppgifter om ekologiska aktörer offentliggörs via internet. Kommissionen har hösten 2015 genomfört en revision över det svenska kontrollsystemet inom ekologisk produktion. I en slutlig revisionsrapport riktar kommissionen kritik mot att Sverige ännu inte uppfyller kravet på offentliggörande i artikel 92 b i förordning (EG) nr 889/2008.

Sverige har sedan 1995 en ordning som innebär att kontrollansvaret för ekologiska aktörer har överlämnats från kontrollmyndigheterna till privata kontrollorgan. Kontrollorganens kontrollansvar omfattar alla aktörer som har anmält sig för att låta sin verksamhet omfattas av kontroll. Detta innebär att kontrollmyndigheterna endast bör kontrollera sådana aktörer som inte har anmält sin verksamhet till något kontrollorgan, trots att aktören i fråga är skyldig att göra detta, och sådana aktörer som är undantagna från skyldigheten att anmäla sin verksamhet till kontroll. I praktiken handlar det i huvudsak om att kommunerna kontrollerar märkning av livsmedel vid försäljning till konsument.

Kontroller enligt det ekologiska regelverket sköts således i princip fullt ut av de privata kontrollorganen. Utgångspunkten måste därför vara att kontrollorganen ansvarar för att uppfylla de skyldigheter som enligt regelverket får anses följa av ett kontrollansvar, om inte särskilda skäl talar mot en sådan lösning. Av rådets förordning (EG) nr 834/2007 framgår att kontrollorganen i dag är skyldiga att föra register över de aktörer som står under deras kontroll. Kravet på offentliggörande i kommissionens förordning (EG) nr 889/2008 hänvisar till just de uppdaterade register och certifikat som kontrollorganen ansvarar för. Det är alltså kontrollorganen som för register och som har tillgång till de uppgifter som ska publiceras och till de senaste uppdateringarna.

Flera remissinstanser, däribland *Swedac*, *HS Certifiering AB* och *Smak Certifiering AB*, menar att en ordning som innebär att kontrollorganen ska offentliggöra uppgifterna inte är godtagbar ur konsumentsynpunkt eftersom information måste sökas i flera register. Regeringen har viss förståelse för att det av konsumenter kan upplevas som onödigt att behöva söka information på olika ställen. Regeringen instämmer dock i *Konsumentverkets* bedömning att de konsumenter som vill söka information kan antas vara så pass engagerade att de, trots att informationen inte finns samlad på ett ställe, ändå har goda förutsättningar att hitta vad de söker. Både Jordbruksverket och Livsmedelsverket upplyser på sina respektive webbplatser om vilka kontrollorgan som har kontrollansvar. Vidare ska det på förpackade ekologiska produkter finnas en sifferkod som anger vilket kontrollorgan som utövar kontroll. Konsumenten kan på så sätt ta reda på vilket kontrollorgan som ansvarar för kontrollen. På Livsmedelsverkets webbplats finns i dag information om vilken kod som hör till ett visst kontrollorgan. *Valiguard AB* har påtalat att en produkt som packas i tredjeland saknar uppgift om ansvarigt kontrollorgan på förpackningen, och att konsumenten i dessa fall måste söka sig fram hos de olika kontrollorganen för att hitta rätt information. Regeringen menar dock att detta merarbete inte kan anses vara en alltför lång sökväg för konsumenten. Enligt regeringen innebär en publicering av uppgifter på respektive kontrollorgans webbplats ett fullt godtagbart sätt att ge allmänheten tillgång till de uppgifter som följer av EU-förordningen.

Samtliga kontrollorgan som besvarat remissen, *HS Certifiering AB*, *Smak Certifiering AB*, *Prosanitas Certifiering AB*, *Valiguard AB* och

Kiwa Sverige AB, har pekat på att förslaget leder till ökade kostnader, främst kostnader för den tekniska lösningen för publiceringen. Flera kontrollorgan pekar också på risken för snedvriden konkurrens. Det finns ingen anledning att ifrågasätta att en skyldighet att uppfylla EU-förordningens krav innebär vissa merkostnader och visst merarbete för kontrollorganen. Dessa kostnader ska dock inte överdrivas. EU-förordningen ställer inte några krav på hur informationen ska göras tillgänglig via internet. Det krävs inte något sökbart system eller andra särskilda tekniska lösningar för att uppfylla kravet i artikel 92 b. Det är således tillräckligt att kontrollorganet via sin webbplats lägger upp en förteckning över de aktörer som är underställda kontroll med en länk till giltiga certifikat. Det bedöms därför främst vara fråga om arbetskostnader i inledningsskedet för att ordna med publiceringen av uppgifterna. Därutöver tillkommer arbete med att uppdatera uppgifterna. Det bör även finnas möjligheter för kontrollorganen att hålla nere kostnaderna genom att exempelvis gemensamt upphandla eller utarbeta en teknisk lösning för offentliggörandet. Det måste också framhållas, vilket även *Valiguard AB* påtalat, att det inte finns något krav på att information om produktnamn måste offentliggöras och uppdateras. Mot bakgrund av att det är tillräckligt att via en webbplats publicera de uppgifter som följer av EU-förordningen, är bedömningen den att publiceringskravet inte kommer att leda till några större kostnader för kontrollorganen. En eventuell påverkan på priset på ekologiska produkter bedöms därför bli försumbar. Sammantaget anser regeringen att det inte har framkommit sådana särskilda omständigheter som medför att skyldigheten att göra uppgifter tillgängliga för allmänheten inte bör ligga på kontrollorganen. De enskilda kontrollorganen bör således få ansvaret att uppfylla EU-förordningens krav på att offentliggöra vissa uppgifter om de aktörer som de kontrollerar.

Swedac har påpekat att det inte är utrett vad som händer med ett register om ett kontrollorgan upphör med sin verksamhet. Om ett kontrollorgan upphör med sin verksamhet måste det kontrollorganets kunder anmäla sin verksamhet till ett annat kontrollorgan som finns på marknaden, eller till en kontrollmyndighet om det skulle saknas kontrollorgan för den aktuella verksamheten. Det blir således det nya kontrollorganet som får ansvaret att föra register, utfärda certifikat och göra dessa uppgifter tillgängliga för allmänheten.

Det krävs lagstöd för att införa en skyldighet för privaträttsliga kontrollorgan att offentliggöra uppgifter om ekologiska aktörer (jfr 8 kap. 2 § första stycket 2 och 3 § första stycket regeringsformen). I promemorian föreslås därför att det i lagen om kontroll av ekologisk produktion ska införas ett bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om detta. Regeringen gör dock bedömningen, bl.a. mot bakgrund av remissutfallet, att det är lämpligare att de aktuella föreskrifterna i stället meddelas av regeringen. Normgivningsbemyndigandet bör därför inte innehålla någon möjlighet till subdelegation. Som antytts ovan är det angeläget att publiceringskravet inte leder till högre kostnader för kontrollorganen än vad som är nödvändigt för att uppfylla EU-rättens krav. Regeringen avser därför inte att med stöd av sitt bemyndigande föreskriva om ytterligare

Prop. 2016/17:80 krav på uppgifter som ska publiceras än vad som följer av EU-regelverket.

Behandling av personuppgifter

Personuppgiftslagen (1998:204) tillämpas på helt eller delvis automatiserad behandling av personuppgifter och på manuell behandling av personuppgifter, om uppgifterna ingår i eller är avsedda att ingå i en strukturerad samling av personuppgifter som är tillgängliga för sökning eller sammanställning enligt särskilda kriterier. Personuppgifter i personuppgiftslagens mening är all slags information som direkt eller indirekt kan hänföras till en fysisk person som är i livet. Begreppet behandling av personuppgifter omfattar i stort sett allt man kan göra med sådana uppgifter, exempelvis att samla in, bearbeta, lagra, sammanställa och förstöra uppgifter.

Som framgått i avsnitt 5.1 ålägger EU-förordningen medlemsstaterna att offentliggöra vissa närmare angivna uppgifter om ekologiska aktörer. Det rör sig bl.a. om personuppgifter, t.ex. uppgifter om namn och kontaktuppgifter till enskilda. I EU-förordningen anges vidare att medlemsstaterna ska iakttä de krav om skydd av personuppgifter som fastställs i dataskyddsdirektivet, vilket i Sverige har genomförts huvudsakligen genom personuppgiftslagen.

Att kontrollorganens offentliggörande av uppgifter ska ske i enlighet med personuppgiftslagen innebär t.ex. att inte fler personuppgifter behandlas än som är nödvändigt med hänsyn till ändamålet med behandlingen, att personuppgifterna alltid behandlas på ett korrekt sätt och att de är riktiga och, om det är nödvändigt, aktuella (9 § personuppgiftslagen).

Den 25 maj 2018 ska Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning) börja tillämpas. Dataskyddsförordningen ersätter det nuvarande dataskyddsdirektivet och hänvisningar till det upphävda direktivet ska anses som hänvisningar till den nya förordningen. Den nya förordningen kommer att medföra att personuppgiftslagen upphävs. Förordningen baseras till stor del på dataskyddsdirektivets struktur och innehåll. I förordningens artikel 5 finns t.ex. principer för behandlingen av personuppgifter som i stor uträkning har sin motsvarighet i 9 § personuppgiftslagen.

6 Ikraftträdande

Regeringens förslag: Lagändringen ska träda i kraft den 1 maj 2017.

Promemorians förslag: Överensstämmer inte med regeringens förslag. I promemorian föreslås att lagändringen ska träda i kraft den 1 januari 2016.

Remissinstanserna: *Kiwa Sverige AB* förutsätter att den tekniska lösningen inte behöver vara på plats förrän tidigast ett år efter det att

lagändringen trätt i kraft. Enligt *HS Certifiering AB* måste den tid för ikraftträdande som föreslås i promemorian förlängas med ett halvår. Bolaget anser att det måste finnas tid till att informera kunder och budgetera för kostnader för att bygga upp it-system.

Skälen för regeringens förslag: Kontrollorganen måste få rimlig tid på sig att ordna med publiceringen av de uppgifter som EU-förordningen ställer krav på. Samtidigt är det viktigt att uppgifterna görs tillgängliga för allmänheten så snabbt som möjligt. Eftersom den föreslagna lagändringen inte innebär att kontrollorganen måste ordna med någon ny teknisk lösning för att uppfylla EU-förordningens krav, är det enligt regeringens bedömning rimligt att lagändringen träder i kraft den 1 maj 2017.

7 Konsekvenser

Konsekvenser för det allmänna

Förslaget innebär att regeringen får meddela föreskrifter som innebär att privata kontrollorgan blir skyldiga att offentliggöra vissa uppgifter om de ekologiska aktörer som står under deras kontroll. Förslaget har därför inte några ekonomiska konsekvenser för det allmänna.

Konsekvenser för kontrollorganen

Kontrollorganen får det administrativa ansvaret att uppfylla kravet i artikel 92 b i förordning (EG) nr 889/2008 om att allmänheten ska ges tillgång till vissa uppgifter om ekologiska aktörer. De ekonomiska konsekvenserna för kontrollorganen beror till stor del på vilken teknisk lösning som organet väljer. Som framgått i avsnitt 5.3 är det, för att uppfylla EU-förordningens krav, dock tillräckligt att kontrollorganen offentliggör aktuella uppgifter via sin webbplats. Det bör främst bli fråga om arbetskostnader i inledningsskedet för att ordna med publiceringen av uppgifterna. Därefter måste kontrollorganen löpande uppdatera uppgifterna. Kontrollorganen har uppgett att kostnader till följd av publiceringskravet kommer att täckas genom en förhöjd kundavgift. Eftersom det är tillräckligt att informationen publiceras via en webbplats och utgångspunkten är att kontrollorganen endast får en skyldighet att offentliggöra sådana uppgifter som framgår av den tillämpliga EU-förordningen, bedöms förslaget inte leda till några stora kostnader för kontrollorganen.

Övriga konsekvenser

Förslaget bedöms inte få några konsekvenser för kommuner, domstolar, polisen eller länsstyrelser.

Förslag till lag om ändring i lagen (2013:363) om kontroll av ekologisk produktion

26 §

Bestämmelsen har ändrats på så sätt att det införs ett bemyndigande för regeringen att meddela föreskrifter om skyldighet för kontrollorgan att offentliggöra uppgifter om ekologiska aktörer. Utöver föreskrifter om denna skyldighet kan regeringen också meddela föreskrifter om vilka uppgifter som ska offentliggöras och om sättet för offentliggörandet, t.ex. krav på tillgänglighet via internet. Enligt artikel 92 b i kommissionens förordning (EG) nr 889/2008 är det obligatoriskt att offentliggöra register över aktörer som står under kontroll samt de certifikat som ska utfärdas till aktörer som uppfyller de krav som fastställs i rådets förordning (EG) nr 834/2007. De närmare övervägandena har redovisats i avsnitt 5.3.

Ikraftträdandebestämmelse

Lagändringen träder i kraft den 1 maj 2017. Övervägandena finns i avsnitt 6.

Sammanfattning av promemorian Offentliggörande av uppgifter om ekologiska aktörer (Ds 2015:21)

Prop. 2016/17:80

Bilaga 1

I promemorian föreslås en ändring i lagen (2013:363) om kontroll av ekologisk produktion som gör det möjligt att låta privata kontrollorgan offentliggöra uppgifter om ekologiska aktörer. Lagändringen innebär att det införs ett nytt bemyndigande som ger regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer möjlighet att meddela föreskrifter om ett kontrollorgans skyldighet att offentliggöra uppgifter i register över aktörer som det kontrollerar.

Lagändringen föreslås träda i kraft den 1 januari 2016.

Författningsförslaget i promemorian

Förslag till lag om ändring i lagen (2013:363) om kontroll av ekologisk produktion

Härigenom föreskrivs att 26 § lagen (2013:363) om kontroll av ekologisk produktion ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

26 §

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. undantag från de EU-förordningar som anges i 1 §,	
2. särskilda ekologiska produktionsregler,	
3. hur sådan kontroll som avses i 2 § första stycket ska bedrivas, och	3. hur sådan kontroll som avses i 2 § första stycket ska bedrivas,
4. skyldighet för en kommun eller ett kontrollorgan att lämna uppgifter till en kontrollmyndighet.	4. skyldighet för en kommun eller ett kontrollorgan att lämna uppgifter till en kontrollmyndighet, och

5. skyldighet för ett kontrollorgan att offentliggöra uppgifter i register över aktörer som det kontrollerar.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2016.

Yttrande över promemorian Offentliggörande av uppgifter om ekologiska aktörer (Ds 2015:21) har lämnats av Livsmedelsverket, Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll, Datainspektionen, Konsumentverket, Kiwa Sverige AB, HS Certifiering AB, Smak Certifiering AB, Valiguard AB och Prosanitas Certifiering AB.

Följande remissinstanser har beretts tillfälle att yttra sig men har avstått eller inte haft några synpunkter. Statens jordbruksverk, Konkurrensverket, Justitieombudsmannen, Regelrådet, Sveriges Kommuner och Landsting, Intertek Certification AB, Sveriges Fiskares Riksförbund, Lantbrukarnas Riksförbund, Näringslivets regelnämnd, Krav Ekonomisk förening, Sigill kvalitetssystem AB, Biodynamiska föreningen, Ekologiska lantbrukarna, Familjejordbrukarnas riksförbund, Fiskbranschens Riksförbund, Föreningen Foder och Spannmål, Företagarna, Gröna näringens riksorganisation, Kött- och Charkföretagen, Livsmedelsföretagen, Svensk dagligvaruhandel, Svensk Fisk, Svensk Fågel, Svensk Handel, LRF Mjölk, Svenska ägg, Sveriges konsumenter, Sveriges Nötköttproducenter, Vattenbrukarnas Riksförbund, Förbundet Sveriges Småbrukare, Organic Sweden, Naturskyddsföreningen, Världsnaturfonden, WWF.

Lagrådets yttrande

Utdrag ur protokoll vid sammanträde 2016-12-08

Närvarande: F.d. justitieråden Gustaf Sandström och Lena Moore samt justitierådet Ingemar Persson.

Offentliggörande av uppgifter om ekologiska aktörer

Enligt en lagrådsremiss den 1 december 2016 (Näringsdepartementet) har regeringen beslutat inhämta Lagrådets yttrande över förslag till lag om ändring i lagen (2013:363) om kontroll av ekologisk produktion.

Förslaget har inför Lagrådet föredragits av kanslirådet Anna-Sara Söderström.

Lagrådet lämnar förslaget utan erinran.

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 12 januari 2017

Närvarande: statsminister Löfven, ordförande, och statsråden Lövin, Y Johansson, M Johansson, Baylan, Bucht, Hultqvist, Regnér, Andersson, Hellmark Knutsson, Ygeman, A Johansson, Bolund, Damberg, Bah Kuhnke, Shekarabi, Wikström, Eriksson, Linde, Skog

Föredragande: statsrådet Bucht

Regeringen beslutar proposition 2016/17:80 Offentliggörande av uppgifter om ekologiska aktörer

Författningsrubrik	Bestämmelser som inför, ändrar, upphäver eller upprepar ett normgivningsbemyndigande	Celexnummer för bakomliggande EU-regler
Lagen (2013:363) om kontroll av ekologisk produktion	26 §	32013R0392